

WYDZIAŁ I

Zagraniczny

Alexander M. Schenker 20 XII 1924–21 VIII 2019

Alexander M. Schenker urodził się 20 grudnia 1924 r. w Krakowie. W czasie wojny znalazł się w Tadżykistanie, skąd z armią Andersa dostał się do Iranu, a w 1945 r. rozpoczął studia na Sorbonie. W latach 1946–1950 studiował na Uniwersytecie Yale’a (USA) filologię słowiańską. W 1953 r. uzyskał tytuł doktora, a w latach następnych kolejne tytuły akademickie. Z uniwersytetem tym był związany do końca życia. Przez szereg lat współpracował z Romanem Jakobsonem w tworzeniu programów języków i literatur słowiańskich dla uniwersytetów amerykańskich. W związku z tym przygotował podręcznik języka polskiego *Beginning Polish* (1966), za który i inne prace polonistyczne otrzymał Award for Distinguished Contributions to Slavic Studies (2007).

Główną domeną badań naukowych prof. Schenkera była gramatyka i leksykologia współczesnego języka polskiego oraz filologia słowiańska. Najbardziej znaną jego pracą jest odkrywczą metodologicznie (deskrytywizm) i oryginalną treściowo (ustalenie 11 deklinacji) monografia *Polish Declension* (1964), która doczekała się w Polsce dwu recenzji: Walerego Pisarka („Język Polski” 1965, XLV, s. 301–303) i Tadeusza Skulny („Lingua Posnaniensis”, 1968, XII/XIII, s. 210–212). Uczony zajmował się też polską koniugacją, zjawiskiem kwantyfikacji, kategorią rodzaju oraz polskim językiem literackim na tle innych języków słowiańskich, wydając wraz z prof. Edwardem Stankiewiczem opracowanie *The Slavic Literary Languages: Formation and Development* (1980).

Kolejnym dziełem Alexandra Schenkera jest *The Dawn of Slavic: An Introduction to Slavic Philology* (1996), które stanowi wielowymiarowe wprowadzenie do językoznawstwa, historii i dawnego piśmiennictwa narodów

słowiańskich. Trzeba również wspomnieć o ciekawej rozprawce rusycystycznej (2003) o pomniku Piotra Wielkiego, historii powstania Petersburga i autorze dzieła Étienne Maurice Falconet.

Prof. Schenker przez całe życie był związany z Polską i Polakami. Gościł w swym domu Czesława Miłosza, Zbigniewa Herberta, Jana Lebensteina, Jerzego Turowicza, Leszka Kołakowskiego. W 2013 r. подарował Bibliotece Narodowej część swojego archiwum dotyczącą Czesława Miłosza i Zbigniewa Herberta, w tym 34 listy Miłosza i 17 listów Herberta oraz dokumentację legendarnego „zielonego” tomu *Utworów poetyckich. Poems* Czesława Miłosza z 1976 r., którego Schenker był pomysłodawcą i autorem obszernego wstępu w języku angielskim. W rodzinnym Krakowie uczony znalazł swą żonę Krystynę Czajkę, z którą miał troje dzieci: Alfreda, Michaela i Catherine. Zmarł 21 sierpnia 2019 r.

Leszek Bednarczuk